

การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทย
ผ่านละครซีรีส์

**A comparative study of the color culture of ceremony costumes
between China and Thailand through the drama series**

ธนพร ธัมโชติง¹

TANAPORN THAMMACHOTHANG

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ยลระดี วิวัฒนาภรณ์²

YONRADEE WIWATTANAPORN

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อรกัญญา โรจนวานิชกิจ³

ONKANYA ROJANAWANICHKIJ

สาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: onkanya.r@psu.ac.th

Received: 01 November 2022 / Revised: 08 June 2023 / Accepted: 13 June 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมเรื่องการใช้สีที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย จากการวิเคราะห์ผ่านสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีจากละครซีรีส์จีน-ไทย ที่สะท้อนวัฒนธรรมด้านความเชื่อของชาวจีนและชาวไทยในเลือกใช้สีการแต่งกายผ่านงานพิธีทั้งสอง

จากการวิเคราะห์กรณีศึกษาละครซีรีส์จีน-ไทย จำนวน 8 เรื่อง พบว่าสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานระหว่างจีน-ไทย มีความเหมือนกันในด้านการใช้สีที่มีสีสันหรือยึดความหมายที่เป็นสิริมงคล ถึงแม้ว่าจะมีการใช้สีดำหรือสีขาว แต่ทั้งสองสีไม่ได้ให้ความหมายในเชิงลบเหมือนกับงานศพ และในจุดที่ต่างกัน คือ การใช้สีแดงเป็นสีหลักในงานแต่งงานของจีน เพราะเชื่อว่าเป็นสิริมงคล แต่ในงานแต่งงานของไทยจะเน้นการสวมเสื้อผ้าที่มีสีสันในลักษณะของลวดลายหรือการใช้ผ้าสีต่าง ๆ สีเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทยที่เหมือนกัน คือ สีชุดที่ใช้เข้าร่วมงานศพมีการใช้สีดำกับสีขาวและยังสื่อความหมายที่ใกล้เคียงกันที่สื่อถึงความโศกเศร้า ความอาลัยอาวรณ์ การให้เกียรติผู้ตาย และในจุดที่ต่างกัน คือ ชุดผ้าดิบ สีขาวล้วนคลุมด้วยชุดกระสอบ ยังสื่อถึงการจัดระเบียบทางสังคมตามคติจีนในระดับเครือญาติ โดยงานศพของไทยจะมีการใช้เสื้อผ้าทั้งสีดำและสีขาว ในปัจจุบันสีดำและสีขาวมีการเปลี่ยนแปลงความหมายไป และไม่ได้ให้ความหมายที่สื่อถึงความสัมพันธ์ของเครือญาติหรือช่วงอายุ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

คำสำคัญ: วัฒนธรรม สีเครื่องแต่งกาย งานแต่งงาน งานศพ

ABSTRACT

The aim of this paper is to study and analyzes the cultural differences in the colors reflected in the wedding and funeral costumes between China and Thailand through the scenes of the episode, the color of the ceremonial clothing and the choice of clothing color.

From a case study of 8 Chinese -Thai dramas, it is found that the costume colors in Chinese -Thai weddings are the same in terms of using colorful colors or maintaining auspicious meanings. Even if black or white is used, these two colors do not have the same negative connotations as funerals, and the difference is that Chinese weddings are dominated by red. Because the Chinese consider red to be an auspicious color, brightly colored clothes or different colored fabrics are often worn in Thai wedding ceremonies. The colors of the funeral ceremonies in China and Thailand are both black and white, which also implies similar meanings, that is, sadness, reluctance, and respect for the dead. Linen clothing in China also refers to the clothes worn by relatives of the deceased according to their closeness to the deceased. At funerals in Thailand, both black and white costumes are used. Today, black and white have changed meanings, and no meaning is given to convey kinship or age range, reflecting the belief that the idea has changed over time.

Keywords: Culture, Color-costumes, Wedding ceremony, Funeral ceremony

บทนำ

สีเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่ในอดีต ผู้คนมีการพัฒนาความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสีที่เป็นของตนเองและรับอิทธิพลมาจากที่อื่นและความเชื่อเหล่านั้นก็เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม (ชาติชาย อนุกุล, 2552) การใช้สีในวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีนส่วนหนึ่งมาจากความคิด ความเชื่อทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ จีนและไทยต่างมีวัฒนธรรมของงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพที่เป็นเอกลักษณ์ สิ่งที่ใช้กำหนดในการใช้สีก็ล้วนมีผลมาจากรากฐานของวัฒนธรรมและสิ่งเหล่านี้ก็สามารถสะท้อนการดำรงชีวิตของคนในสังคมของแต่ละประเทศทั้งสิ้น เพราะถึงแม้ว่าเครื่องแต่งกายในงานพิธีจะนำมาใช้ในบริบทเดียวกัน แต่การใช้สีเครื่องแต่งกายในทางวัฒนธรรมอาจจะให้นัยยะความหมายของสีที่แตกต่างกัน

Luo Juan และ Wu Yi Wei (2553) ได้กล่าวว่าเสื้อผ้าเป็นภาพสะท้อนของปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ขนบธรรมเนียม ความเชื่อ สุนทรียศาสตร์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ วัสดุ รูปแบบ สี ลวดลาย เครื่องประดับ และเทคนิคการผลิตเสื้อผ้าจึงมีความหลากหลายและมีสไตล์ที่แตกต่าง ด้วยเหตุนี้สีของเสื้อผ้าของจีนจึงมีบทบาทอย่างมากในยุคศักดินาลำดับชั้นทางสังคมสะท้อนให้เห็นในชุดการแต่งกายอย่างชัดเจน คนแต่ละชนชั้นมีสีและลวดลายเฉพาะและทุกคนต้องแต่งกายตามลำดับชั้นอย่างเข้มงวด และในส่วน

ของวัฒนธรรมไทย เฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา (2553) ได้กล่าวว่าคติความเชื่อเรื่องสีของเสื้อผ้าในสังคมไทยมีความเชื่อถือตามแบบโหราศาสตร์โบราณของโศกยะตามาตั้งแต่ต้น ตามความเชื่อในสังคมไทย เช่น ถ้าต้องการเลือกสวมใส่เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็ต้องเลือกให้ถูกโฉลกสีประจำวันต่าง ๆ เหล่านั้นเพื่อจะได้บังเกิดความเป็นมงคลแก่ผู้ที่ได้สวมใส่

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษางานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพเนื่องจากเป็นงานพิธีที่จีนและไทยล้วนให้ความสำคัญ โดยผู้วิจัยศึกษาผ่านละครซีรีส์ระหว่างจีน-ไทย เนื่องจากละครซีรีส์เป็นสื่อที่มีการนำเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมทั้งของจีนและไทยมาเผยแพร่ โดยถ่ายทอดเป็นเรื่องราวที่สะท้อนมาจากวิถีชีวิตของคนในสังคมของประเทศนั้น ๆ การศึกษาผ่านละครซีรีส์จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เห็นภาพชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้นถึงประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เนื่องจากละครซีรีส์ในปัจจุบันมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อผู้คน ทั้งยังเป็นช่องทางการสื่อสารเป็นการให้ความรู้ผ่านบทบาทการแสดง เป็นสิ่งหนึ่งที่จะเป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจในความเหมือนและความต่างของวัฒนธรรมการใช้สี และสิ่งนี้จะช่วยลดปัญหาความเข้าใจผิดในเรื่องนัยยะความหมายที่ต่างกันของการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพของทั้งสองประเทศ เพราะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่จะละเอียดอ่อน ทั้งยังเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อคุณค่าทางจิตใจของคนเราเป็นอย่างมาก

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ นักวิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีงานวิจัยของติณณา อุดม (2560) ได้มีการกล่าวถึงความหมายของสีชุดแต่งงาน ทำให้ทราบว่าส่วนมากชุดเจ้าสาวที่มักนิยมสวมใส่ คือชุดสีขาว เชื่อว่าชุดเจ้าสาวสีขาวนั้นกำเนิดมาจากแนวคิดที่ว่าสีขาวแทนความรักที่บริสุทธิ์ วลัยภรณ์ สนธิ (2556) ได้ศึกษาถึงความหมายของสีแดงว่าเป็นสีที่คนจีนเชื่อว่าเป็นสีแห่งความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต ขับไล่สิ่งชั่วร้าย คนจีนสมัยโบราณจึงใช้เสื้อผ้าสีแดงในงานมงคลอย่างในพิธีงานแต่งงาน และทำให้ทราบว่าคนไทยมีความเชื่อว่าสีดำเป็นสีแห่งความโศกเศร้า มีความเกี่ยวข้องกับการไว้ทุกข์ การแต่งกายไว้ทุกข์ของคนไทยสมัยโบราณมีการใช้เสื้อผ้าที่มีสีต่างกัน ซึ่งสีที่ใช้มีอยู่หลายสี คือ สีดำ สีขาว สีม่วงหรือน้ำเงินแก่ ขึ้นอยู่กับตามลำดับของวัยของเครือญาติ และ Tan Miao (2558) ได้ศึกษาถึงความหมายของสีขาว ทำให้ทราบว่าสีขาวเป็นสีที่เป็นสัญลักษณ์ของความตายและงานศพ สีขาวจึงกลายเป็นสีของเสื้อผ้าไว้ทุกข์แบบจีนโบราณ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษาที่มีความสนใจเรื่องวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมไทย จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมการใช้สีที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ได้อย่างเข้าใจและยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิด ความเชื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจกันของทั้งสองประเทศบนรากฐานของวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมการใช้สีที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาวัฒนธรรมการใช้สีที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทย ได้แก่ งานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพที่ศึกษาจากข้อมูลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาเพิ่มเติมจากการยกกรณีศึกษาวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพผ่านละครซีรีส์เรื่องที่กำหนด โดยผ่านละครซีรีส์จีนไทย จำนวน 8 เรื่อง โดยแบ่งประเด็นศึกษาดังนี้

- 1) ศึกษาการใช้สีเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานผ่านละครไทย 2 เรื่อง คือ เรื่องมาลัยสามชาย ซึ่งเรื่องราวเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 - 7 ระหว่างปี พ.ศ.2411-2478 และ เรื่องแหวนดอกไม้ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2560
- 2) ศึกษาการใช้สีเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานผ่านละครจีน 2 เรื่อง คือ เรื่องทุกชาติภพกระดุกดงดา *《一生一世美人骨》* เรื่องราวเกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์ถัง ประมาณปี พ.ศ.1161-1450 และ เรื่องป่วนรักงานแต่งทิพย์ *《只是结婚的关系》* เรื่องราวเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2564
- 3) ศึกษาการใช้สีเครื่องแต่งกายในงานพิธีงานศพผ่านละครไทย 2 เรื่อง คือ เรื่องกรรมกรรม เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2510 และเรื่องสุสานคนเป็น เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2557
- 4) ศึกษาการใช้สีเครื่องแต่งกายในงานพิธีงานศพผ่านละครจีน 2 เรื่อง คือเรื่องร้อยรักปักดวงใจ *《庶女攻略》* เรื่องราวเกิดขึ้นในสมัยราชวงศ์หมิง ประมาณปี พ.ศ.1911-2187 และเรื่องสวัสดีใจแอน *《你好乔安》* เรื่องราวเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2559

วิธีการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาเพิ่มเติมจากการยกกรณีศึกษาวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพผ่านละครซีรีส์เรื่องที่กำหนดไว้ระหว่างจีน-ไทย ผ่านละครซีรีส์จำนวน 8 เรื่อง ดังที่กล่าวมาข้างต้น โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล มีกระบวนการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับสีและสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทย ได้แก่ งานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพ
2. ค้นคว้ากรณีศึกษาวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพผ่านละครซีรีส์เรื่องที่กำหนดไว้
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการยกกรณีศึกษาผ่านละครซีรีส์ที่เกี่ยวกับสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมการใช้สีที่สะท้อนผ่านเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย
4. สรุปและอภิปรายผลข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการค้นคว้าและเรียบเรียงเสนอผลการวิจัย โดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ ผู้วิจัยพบว่ามีความที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย ดังนี้

1. การใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงาน

1.1 การใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานของจีน

สีชุดแต่งงานแบบจีนได้รับอิทธิพลจากความคิดแบบจีนดั้งเดิม ซึ่งมีสีแดงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง ทั้งเจ้าบ่าวและเจ้าสาวจะสวมชุดสีแดงที่เป็นสัญลักษณ์ของความเป็นสิริมงคล คิดสิ่งใด สมดังปรารถนาทุกประการและเป็นการบอกเล่าถึงชีวิตที่เจริญรุ่งเรืองหลังการแต่งงาน โดยวันทิพย์ สิ้นสูงสุด (2549) กล่าวถึงความคิดของชาวจีนว่า สีแดงเป็นสีแห่งความร่ำรวยและโชคลาภ เป็นสิริมงคลในทุกเทศกาล ไม่ว่าจะเป็นธงแดง โคมแดง ข้าวของเครื่องใช้ แม้กระทั่งกระดาษติดหน้าประตู เพราะเชื่อกันว่าเป็นของป้องกันสิ่งชั่วร้ายได้นอกจากนี้ กนกกร สุขศิริวัฒนโรจน์ (2558) กล่าวว่าสีแดงเป็นสีที่มีนัยยะแห่งความศักดิ์สิทธิ์ จะเห็นได้ตามสถาปัตยกรรมวัด พระราชวัง พระตำหนัก หรือสิ่งปลูกสร้างสมัยก่อนของจีนก็จะมีเสา หลังคา หรือว่าส่วนประกอบอื่น ๆ ที่เป็นสีแดง ทั้งนี้ยังถูกใช้ในพิธีการสำคัญที่แสดงความเป็นมงคลหรือในความหมายมงคลควบคู่กับความรักอย่างในงานพิธีแต่งงาน เพราะจะเห็นสีแดงละลานตา ไม่ว่าจะเป็นชุดของเจ้าบ่าวเจ้าสาว ตัวอักษรที่ใช้ประดับในงาน หมวก ดอกไม้รวมไปถึงเกี้ยวเจ้าสาว สีแดงส่วนใหญ่จะถูกใช้ในการสื่อความหมายเชิงบวก ชาวจีนมีความเชื่อในเรื่องของไฟและดวงอาทิตย์มาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังนั้นจึงใช้สีแดงเป็นความหมายเชิงสัญลักษณ์ในการสื่อความหมายดังกล่าว

ผู้วิจัยพบว่าในซีรีส์เรื่อง “ทุกชาติภพกระดุงดงาม” และซีรีส์เรื่อง “ป่วนรักงานแต่งทิพย์” มีความที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงาน โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.1.1 การแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวในงานแต่งงานผ่านซีรีส์จีน

ซีรีส์เรื่องทุกชาติภพกระดุงดงาม ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาว โดยเจ้าบ่าวกว้างหลังอ่ององค์รัชทายาทแห่งงาจอกกับเจ้าสาวซุ่ยซืออี่สวมชุดสีแดงเข้าคู่กันที่มีลวดลายสีทอง เจ้าสาวซุ่ยซืออี่มีเครื่องประดับผมสีทอง ภายในจวนมีการประดับด้วยผ้าสีแดง เกี้ยวเจ้าสาวก็เช่นเดียวกัน

ซีรีส์เรื่องป่วนรักงานแต่งทิพย์ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาว โดยเจ้าบ่าวอินซื่อเฉิน ประธานผู้บริหารบริษัทไว้มอลล์สวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำและผูกเนคไท เจ้าสาวกู่ซิง ซาวตี้เซเนอร์สวมชุดเดรสสีขาวและมีผ้าคลุมผมเจ้าสาวสีขาวล้วน

1.1.2 การแต่งกายของเครือญาติในงานแต่งงานผ่านซีรีส์จีน

ซีรีส์เรื่องทุกชาติภพกระดุงดงาม ในซีรีส์ไม่ได้ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติ

ซีรีส์เรื่องป่วนรักงานแต่งทิพย์ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติ โดยฝ่ายพ่อเจ้าบ่าวสวมชุดสูทสีดำ ฝ่ายย่าเจ้าบ่าวสวมชุดสีชมพูและสวมหมวกสีชมพูอ่อน ฝ่ายพ่อเจ้าสาวสวมชุด

สูทสีดำ ฝ่ายแม่เจ้าสาวสวมเสื้อสีขาวลายดอกไม้ทางเกสสิ่ครีม ฝ่ายยายเจ้าสาวสวมชุดเดรสสีน้ำเงิน และฝ่ายเพื่อนเจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวและผูกโบว์สีดำ

1.1.3 การแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงานในงานแต่งงานผ่านซีรีส์จีน

ซีรีส์เรื่องทุกชาติภพกระดูกงูงาม ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน โดยคนรับใช้คนสนิทของกวางหลิงอ๋อง องค์รัชทายาทแห่งจงโจรสวมชุดสีดำ เหล่าขุนนางสวมชุดสีแดงเลือดหมูและสีม่วง

ซีรีส์เรื่องป่วนรักงานแต่งทิพย์ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน โดยผู้ชายส่วนใหญ่สวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำ ผู้หญิงที่เป็นผู้มาร่วมงานส่วนใหญ่สวมชุดสีสดใสและสีค่อนข้างเรียบ ๆ เช่น สีขาว สีฟ้าอ่อน และสีชมพูอ่อน ซึ่งผู้ที่มาร่วมงานบางส่วนมีการสวมชุดสีดำและสีน้ำเงิน บรรยากาศภายในงานภาพรวมเน้นไปทางโทนสีขาว ดอกไม้ที่นำมาประดับส่วนใหญ่ก็ใช้เป็นสีขาว

จากฉากที่กล่าวมาข้างต้น การแต่งกายในงานแต่งงานของจีน ในซีรีส์เรื่อง “ทุกชาติภพกระดูกงูงาม” และเรื่อง “ป่วนรักงานแต่งทิพย์” โดยการแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวในเรื่อง “ทุกชาติภพกระดูกงูงาม” ที่อยู่ในช่วงสมัยราชวงศ์ฉิน จะเห็นได้ว่าคู่บ่าวสาวจะสวมชุดเข้าคู่กันที่เป็นสีแดงมีลวดลายสีทอง ชุดและทรงผมของเจ้าสาวมีความหรูหราโอ่อ่า ส่วนการแต่งกายของผู้ร่วมงาน เหล่าขุนนางที่อยู่ภายในงานแต่งงานมีการสวมชุดสีแดงเลือดหมูและสีม่วง แต่ในเรื่อง “ป่วนรักงานแต่งทิพย์” ที่อยู่ในสมัยปัจจุบันจะมีการเลือกใช้สีเครื่องแต่งกายที่หลากหลายมากขึ้น ผู้หญิงจะสวมใส่เป็นสีเรียบ ๆ (สีขาว สีฟ้าอ่อน และสีชมพูอ่อน) จะมีผู้ร่วมงานบางส่วนที่สวมชุดสีดำและสีน้ำเงิน สีของเครื่องแต่งกายในงานแต่งงานส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับคู่บ่าวสาว แต่ชุดแต่งงานในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเจ้าบ่าวจะสวมเป็นชุดสูท ส่วนเจ้าสาวจะสวมชุดเดรสสีขาว และมีผ้าคลุมผมสีขาว ในส่วนของเครื่องประดับและผู้ร่วมงานก็จะแต่งตามความเหมาะสม และสีที่ใช้ในส่วนของผู้ชายเป็นส่วนใหญ่จะเน้นไปทางสูทสีดำ ส่วนผู้หญิงจะมีการแต่งกายด้วยชุดหลากหลายสี ทั้งที่เป็นสีสดใส สีสวยจนถึงชุดสีขาวและสีดำ ถ้าเป็นผู้หญิงที่ค่อนข้างสูงอายุ จะสวมชุดที่มีสีเข้มอย่างสีชมพูเข้ม

1.2 การใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานของไทย

รัชฎาพร พงษ์ราย (2560) กล่าวถึงสัญลักษณ์ของเครื่องนุ่งห่มของงานแต่งงาน คือ “ชุดแต่งงาน หรือ ชุดเจ้าสาว” ประเพณีและจารีตในการแต่งงานนั้นแตกต่างกันไปตามแต่ละชนชั้น วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ศาสนา หรือประเทศ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเทศนั้น ๆ โดยชุดวิวาห์สีขาวแบบสากลที่นิยมปฏิบัติสืบกันมาจนกลายเป็นธรรมเนียมที่ถือกันว่า ชุดแต่งงานสีขาวมีความสวยงามสง่ามากกว่าสีอื่น ซึ่งสอดคล้องกับคตินิยม (2560) ที่กล่าวว่าเจ้าสาวนิยมสวมใส่ชุดสีขาว เพราะได้รับความนิยมมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นธรรมเนียมนิยมสากลไปแล้ว โดยเกิดจากแนวคิดที่ว่าสีขาวแทนความรักที่บริสุทธิ์และบ่งบอกว่าเจ้าสาวที่หัวใจงดงาม ความเป็นมาของชุดเจ้าสาวสีขาวนั้นถือกำเนิดขึ้นในงานอภิเษกสมรสของพระราชินี Victoria และ เจ้าชาย Albert แห่งประเทศอังกฤษ จึงได้รับความนิยมตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลังจากนั้นก็มีการเปลี่ยนแปลงไปจนกลายเป็นแฟชั่นและเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงรสนิยมของคู่รักในปัจจุบัน ส่วนใหญ่นิยมสวมชุดเจ้าสาวสีขาวแบบสากล กลุ่มของโทนสีเน้นไปโนโทนสีขาว สีครีม เป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับเชมกร เนตรทิวกกร (2557) กล่าวว่า ชุดแต่งงานส่วนมากจะเป็นสีขาว ครีมนางาช้าง ชมพูแดง ทอง ล้วนแต่เป็นสีที่มงคลที่นำมาสวมใส่ ไม่นิยมสวมใส่

สี่ที่ไม่เป็นมงคล เช่น สีดำ สีม่วง ในงานเจ้าสาวจะดูโดดเด่น แหกที่ทีมงานจึงไม่ควรที่จะแต่งตัวให้เด่นแข่งกับคู่บ่าวสาว โดยเฉพาะผู้หญิงไม่ควรใส่ชุดขาวแข่งกับเจ้าสาวเป็นมารยาทที่ไม่เหมาะสม

ผู้วิจัยพบว่าในละครไทยเรื่อง “มาลัยสามชาย” และเรื่อง “แหวนดอกไม้” มีฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงาน โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

1.2.1 การแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวในงานแต่งงานผ่านละครไทย

ละครเรื่องมาลัยสามชาย ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวอยู่ถึง 5 ฉาก **ฉากแรก**การแต่งงานครั้งที่ 1 ของลอออร์กับยศ พลธร เจ้าบ่าวสวมชุดไทยเสื่อราชปะแตนสีขาวกับโจงกระเบนสีเหลืองทอง เจ้าสาวสวมชุดไทยลวดลายดอกไม้สีครีมกับโจงกระเบนสีเหลืองทอง **ฉากที่ 2** การแต่งงานครั้งที่ 2 ของลอออร์กับเทพ ราชศักดิ์ (ลูกชายเจ้าพระยา นายพันโทพระสุรภักดิ์เกรียงไกร) เจ้าบ่าวสวมชุดตำแหน่งงานราชการสีขาว เจ้าสาวสวมชุดเดรสลูกไม้สีขาวยาว **ฉากที่ 3** งานแต่งงานของนรินทร์กับรุ่งระวี เจ้าบ่าวสวมชุดไทยเสื่อราชปะแตนสีขาว เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีครีม หลังจากนั้นคู่บ่าวสาวก็ได้เปลี่ยนเป็นอีกชุดโดยที่เจ้าบ่าวสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีขาวกางเกงสีขาวและผูกโบว์สีดำ เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวยาว **ฉากที่ 4** งานแต่งงานของสมิตา (หนูยิ้ม) กับพันตรีศักดิ์ พลธร เจ้าบ่าวสวมชุดตำแหน่งงานราชการตำรวจสีขาว เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวยาว **ฉากที่ 5** งานแต่งงานครั้งที่ 3 ของลอออร์กับเจ้าดิเรกรุจ เจ้าบ่าวสวมชุดไทยเสื่อราชปะแตนสีขาว เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวลวดลายดอกไม้

ละครเรื่องแหวนดอกไม้ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวอยู่ 2 ฉาก **ฉากแรก**งานแต่งงานของมิตรกับสายธาร เจ้าบ่าวสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีดำสูทนอกสีขาวกางเกงสีดำและผูกโบว์สีดำ เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวยาวที่มีลวดลายของดอกไม้ปักลายยาวทั้งชุดปลายกระโปรงฟูยาวถึงพื้น **ฉากที่ 2** งานแต่งงานลายสิ่งให้กับแหวนเพชร ในช่วงเข้าคู่บ่าวสาวจะใส่เป็นชุดไทย โดยที่ชุดเจ้าบ่าวจะเป็นชุดไทยสีครีม ส่วนชุดของเจ้าสาวจะเป็นชุดไทยสีเหลืองทองโทนอ่อนชุดสีเข้าคู่กัน หลังจากนั้นคู่บ่าวสาวก็ได้เปลี่ยนเป็นอีกชุดหนึ่ง โดยที่เจ้าบ่าวสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีขาวกางเกงสีขาวและผูกโบว์สีดำ เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาวยาวเข้าคู่กัน

1.2.2 การแต่งกายของเครือญาติในงานแต่งงานผ่านละครไทย

ละครเรื่องมาลัยสามชาย ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติอยู่ถึง 5 ฉาก **ฉากแรก**การแต่งงานครั้งที่ 1 ของลอออร์กับยศ พลธร ฝ่ายพ่อเจ้าบ่าวกับฝ่ายพ่อเจ้าสาวสวมเสื่อราชปะแตนสีขาวกับโจงกระเบนสีทองและสีน้ำตาล ฝ่ายแม่เจ้าบ่าวสวมเสื้อลูกไม้สีเขียวอ่อนกับโจงกระเบนสีเขียวเข้ม ป้าของลอออ (ฝ่ายเจ้าสาว) สวมเสื้อลูกไม้สีขาวกับโจงกระเบนสีฟ้าเข้ม ญาติพี่น้องฝ่ายของยศ ผู้หญิงสวมชุดไทยเสื้อสีฟ้า สีชมพู และสีครีมกับโจงกระเบนสีเงิน สีทอง และสีเขียว **ฉากที่ 2** การแต่งงานครั้งที่ 2 ของ ลอออร์กับเทพ ราชศักดิ์ (ลูกชายเจ้าพระยา นายพันโทพระสุรภักดิ์เกรียงไกร) ป้าของลอออสวมเสื้อลูกไม้สีม่วงกับโจงกระเบน **ฉากที่ 3** งานแต่งงานของนรินทร์กับรุ่งระวี ฝ่ายพ่อเจ้าบ่าวสวมชุดสูทสีน้ำตาลอ่อน ฝ่ายแม่เจ้าบ่าวสวมชุดเดรสสีน้ำเงิน น้องสาวเจ้าบ่าวสวมเสื้อลูกไม้สีขาวกับกระโปรงสีชมพูอ่อน ฝ่ายพ่อเจ้าสาวสวมเสื่อราชปะแตนสีขาวกับกางเกงสีดำ ฝ่ายแม่เจ้าสาวสวมชุดเดรสสีครีม ลอออ (พี่สาวต่างแม่ของเจ้าสาว) สวมชุดกระโปรงสีชมพูอ่อน เพื่อนเจ้าบ่าวสวมชุดไทยเสื้อสีขาวกับโจงกระเบนสีเหลืองทอง เพื่อนเจ้าสาวสวมชุดไทยกระโปรงสีเหลืองอ่อน **ฉากที่ 4** งานแต่งงานของสมิตา (หนูยิ้ม) กับพันตรีศักดิ์ พลธร ฝ่าย

แม่เจ้าสาว (ลอออร แม่เลี้ยง) สวมชุดเดรสและผ้าคลุมไหล่สีขาว คุณย่าของหนูยิ้มสวมเสื้อลูกไม้สีครีมกับกระโปรงสีเทา **ฉากที่ 5** งานแต่งงานครั้งที่ 3 ของลอออรกับเจ้าดิเรกจุร ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าบ่าวสวมชุดไทยเสื้อสีเหลืองทอง ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวสวมชุดไทยเสื้อสีขาวกับผ้าชิ้นสีทอง

ละครเรื่องแหวนดอกไม้ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติอยู่ 2 ฉาก **ฉากแรก**งานแต่งงานของมิตรกับสายธาร ญาติฝ่ายเจ้าสาว (ฝ่ายบ้านของลายสิงห์) ผู้ชายสวมชุดสูทสีฟ้าเทา สีครีมอมเหลือง พ่อของลายสิงห์ซึ่งอายุมากที่สุดในงานสวมชุดสูทสีน้ำตาล ญาติพี่น้องผู้หญิงสวมชุดเดรสโทนสีเขียวเทา สีชมพู สีครีม และสีเทาอ่อน เพื่อนเจ้าบ่าวสวมชุดโทนสีฟ้าเทาและน้ำเงินเข้ม เพื่อนเจ้าสาวสวมชุดเดรสโทนสีฟ้า **ฉากที่ 2** งานแต่งงานลายสิงห์กับแหวนเพชร ฝ่ายพ่อเจ้าบ่าวสวมชุดสูทสีน้ำตาล ฝ่ายพ่อเจ้าสาวสวมชุดสูทสีดำ ฝ่ายแม่เจ้าสาวสวมชุดกระโปรงสีแดงเลือดหมูและย่าเจ้าสาวสวมชุดกระโปรงสีเทา เพื่อนเจ้าบ่าวสวมชุดสูทสีเทา เพื่อนเจ้าสาวสวมชุดเดรสสีชมพูอ่อนและชุดสูทสีชมพู

1.2.3 การแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงานในงานแต่งงานผ่านละครไทย

ละครเรื่องมาลัยสามชาย ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน เนื่องจากเรื่องมาลัยสามชายมีฉากแต่งงานอยู่ 5 ฉาก แต่มีฉากที่เห็นถึงการแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน 4 ฉาก ได้แก่ **ฉากแรก**การแต่งงานครั้งที่ 1 ของลอออรกับยศ พลธร เป็นงานแต่งงานที่จัดเฉพาะภายในเครือญาติ ไม่ได้เห็นถึงผู้ที่มาร่วมงาน **ฉากที่ 2** การแต่งงานครั้งที่ 2 ของลอออรกับเทพ ราชศักดิ์ (ลูกชายเจ้าพระยานายพันโทพระสุรภักจเกรียงไกร) ผู้คนในงานผู้ชายสวมชุดสูทสีขาว ชุดสูทสีดำหรือชุดในตำแหน่งงานราชการ เช่น พลทหาร ตำรวจ ผู้หญิงสวมเสื้อผ้าชุดไทยสีสดใส ถ้าสวมเสื้อสีขาวลูกไม้ก็จะใส่กับกระโปรงที่เป็นสีส้ม จะใช้สีส้ม สีเหลือง สีม่วง และสีฟ้า บรรยากาศเป็นไปอย่างเรียบง่ายจัดงานแต่งงานในสวนบริเวณบ้าน **ฉากที่ 3** งานแต่งงานของนรินทร์กับรุ่งระวี ผู้คนในงานผู้ชายสวมชุดสูทสีเทา ผู้หญิงสวมชุดโทนสีชมพูอ่อน ลูกไม้สีขาว สีครีม และสีเหลืองทองอ่อน จัดงานในโรงแรม **ฉากที่ 4** งานแต่งงานของสมिता (หนูยิ้ม) กับพันตรีศักดิ์ พลธร ผู้คนในงานผู้ชายสวมชุดสูทสีเทาและชุดในตำแหน่งงานราชการสีขาว ผู้หญิงสวมเสื้อผ้าที่มีสีสันต่างกันไป เช่น สีเหลือง สีชมพูอ่อน สีน้ำเงิน และสีครีม บรรยากาศเป็นไปอย่างเรียบง่ายจัดงานแต่งงานในสวน และ **ฉากที่ 5** งานแต่งงานครั้งที่ 3 ของลอออรกับเจ้าดิเรกจุร ผู้คนในงานผู้ชายสวมชุดสูทสีเทา ผู้หญิงสวมชุดไทยโทนสีทอง สีเหลืองอ่อน สีชมพูอ่อนและสีม่วง

ละครเรื่องแหวนดอกไม้ ทั้งงานแต่งงานของมิตรกับสายธารและงานแต่งงานของลายสิงห์กับแหวนเพชร ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน โดยที่การแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงานจะค่อนข้างเหมือนกัน ผู้ชายที่มาร่วมงานส่วนใหญ่สวมชุดสูท (เสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทด้านนอกสีดำหรือสีเทาอ่อน) ส่วนผู้หญิงที่มาร่วมงานจะสวมเครื่องแต่งกายที่เน้นสีสดใส เรียบ ๆ (สีครีม สีฟ้า สีชมพูอ่อน) บรรยากาศในงานภาพรวมส่วนใหญ่เน้นไปทางสีโทนอ่อน ดอกไม้ที่นำมาประดับภายในงานก็เป็นสีขาว สีชมพู และสีครีม

จากฉากที่กล่าวมาข้างต้น การแต่งกายของเจ้าบ่าวและเจ้าสาวในละครเรื่อง “มาลัยสามชาย” และเรื่อง “แหวนดอกไม้” ส่วนใหญ่จะเป็นการแต่งกายแบบเข้าคู่กัน และที่เห็นได้ชัดเจน คือ ชุดเจ้าสาวจะเป็นเดรสสีขาวยาวต่างกันเพียงลวดลาย ส่วนการแต่งกายของเครือญาติในช่วงยุคสมัยของรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7 ผู้ชาย นิยมสวมชุดในตำแหน่งงานราชการหรือสวมเสื้อราชปะแตนสีขาวกับโจงกระเบนหรือชุดสูทสีน้ำตาล

อ่อน ผู้หญิงนิยมสวมเสื้อลูกไม้สีขาวอ่อนกับโจงกระเบนสีขาวเข็ม สวมเสื้อลูกไม้สีขาวกับโจงกระเบนสีฟ้าเข็ม สวมชุดไทยเสื้อสีฟ้า สีชมพู และสีครีม กับโจงกระเบนสีเงิน สีทอง และสีเขียว สวมชุดเสื้อลูกไม้สีม่วงกับโจงกระเบน สวมชุดกระโปรงสีชมพูอ่อน สวมชุดเดรสสีน้ำเงิน สวมเสื้อลูกไม้สีขาวกับกระโปรงสีชมพูอ่อน เพื่อนเจ้าบ่าวสวมชุดไทยสีขาวกับโจงกระเบนสีเหลืองทอง เพื่อนเจ้าสาวสวมชุดไทยกระโปรงสีเหลืองอ่อน และใน ส่วนของการแต่งกายของผู้ร่วมงานผู้ชายที่มาร่วมงานส่วนใหญ่สวมชุดสูทสีขาวและสีดำ (เสื้อเชิ้ตด้านในสีขาว สูทด้านนอกสีดำหรือสีเทาอ่อน) หรือชุดในตำแหน่งงานราชการ ผู้หญิงจะสวมเสื้อผ้าชุดไทยสีสดใส ถ้าสวม เสื้อสีขาวลูกไม้ก็จะใส่กับกระโปรงที่เป็นสีสน้อย่างเช่น สีส้ม สีเหลือง สีม่วง สีฟ้า สีเหลือง สีชมพูอ่อน สีน้ำเงิน สีครีม หรือสวมกับโจงกระเบน ในส่วนการแต่งกายของเครือญาติปัจจุบันจะเน้นสวมชุดสูทไม่ว่าจะเป็นสี น้ำตาลอ่อน สีดำ สีเทา ผู้หญิงจะสวมชุดเดรสโทนสีเขียวยอ่อน สีชมพู สีครีม สีฟ้า และสีเทาอ่อน ส่วนการแต่ง กายของเพื่อนเจ้าบ่าวเจ้าสาวที่เห็นได้ชัด คือ การแต่งกายสีตามธีมของงานที่ได้กำหนดไว้ อย่างชุดสูทสีเทากับ ชุดเดรสสีฟ้าอ่อน จะเห็นได้ว่าสีของเครื่องแต่งกายในงานแต่งงานนั้นจะให้ความสำคัญกับคู่บ่าวสาวเป็นส่วน ใหญ่ ในส่วนของเครือญาติและผู้ร่วมงานก็จะแต่งตามความเหมาะสม โดยสีที่ใช้ในส่วนของผู้ชายจะเป็นชุดสูท สีขาว สีดำ สีเทา หรือสีตามธีมของงาน ผู้หญิงจะเป็นสีครีม สีฟ้า สีชมพู หรือสีโทนอ่อน ถ้าเป็นผู้หญิงที่ ค่อนข้างสูงอายุน่าจะเป็นสีเข้มอย่างสีน้ำเงิน สีแดงเลือดหมูและสีม่วง

ความเหมือนต่างทางวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานระหว่างจีน-ไทย

สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีแต่งงานระหว่างจีน-ไทยในจุดที่เหมือนกัน คือ การใช้สีที่มีความเป็นสีส้ม หรือยึดความหมายที่เป็นสิริมงคล ถึงแม้ว่าจะมีการใช้สีดำหรือสีขาวเข้ามา แต่ทั้งสองสีนี้ไม่ได้ให้ความหมายในเชิงลบเฉกเช่นกับงานอื่น โดยงานแต่งงานของจีนในปัจจุบัน สีของชุดแต่งงานจะเปลี่ยนไปตามแฟชั่น ซึ่งมีความเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น คู่บ่าวสาวนิยมสวมชุดสูทสีดำกับชุดเดรสสีขาวล้วน เป็นสีที่ผู้คนชื่นชอบและ นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย จากขั้นตอนที่มีความซับซ้อนเปลี่ยนเป็นความเรียบง่าย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากชุดแต่งงานแต่ละชุดมักจะอยู่ที่แนวหน้าของแฟชั่น และในงานแต่งงานของไทยในสมัยปัจจุบัน จะใช้สีเป็น แนวสีเรียบ ๆ (สีครีม สีฟ้า สีชมพูอ่อน) จะเห็นได้ว่าสีของเครื่องแต่งกายในงานแต่งงานนั้นจะให้ความสำคัญ กับคู่บ่าวสาวเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนของเครือญาติและผู้มาร่วมงานก็จะแต่งตามความเหมาะสม โดยในส่วน ของผู้ชายจะเน้นใช้สูทสีขาว สีดำ สีเทา หรือสีตามธีมของงาน ผู้หญิงจะเป็นสีครีม สีฟ้า สีชมพู หรือสีโทนอ่อน ถ้าเป็นผู้หญิงที่ค่อนข้างสูงอายุน่าจะเป็นสีเข้มอย่างสีน้ำเงิน สีแดงเลือดหมูและสีม่วง สำหรับสีขาวของชุดเจ้าสาว จะให้ความหมายที่แสดงถึงความรักที่บริสุทธิ์ สีดำในชุดสูทเจ้าบ่าวจะให้ความหมายถึงความเข้มแข็งหนักแน่น สุขภาพ ซึ่งก็จะให้ความหมายของสีขาวและสีดำที่ต่างออกไปจากงานพิธีอื่น หากผู้หญิงที่มาร่วมงานสวมชุด กระโปรงสีดำหรือชุดสีหม่นหมองมาในงานก็อาจจะดูไม่ให้เกิดเกียรติแก่เจ้าของงานได้

และในจุดที่ต่างกัน คือ งานแต่งงานจีนนิยมใช้สีแดงเป็นหลัก แสดงถึงความเป็นสิริมงคล ในงานแต่งงาน จีนในสมัยก่อน คู่บ่าวสาวจะสวมชุดที่เป็นสีแดง นอกจากนั้นยังถูกใช้ในพิธีมงคลต่าง ๆ ส่วนใหญ่สีแดงจะถูกใช้ ไปในด้านที่ดีและเป็นมงคล แต่ในงานแต่งงานของไทยในสมัยก่อน ไม่ได้มีการเลือกใช้สีในงานแต่งงานที่กำหนด ตายตัว จะเป็นการแต่งกายตามยุคช่วงสมัยและที่เห็นได้ชัดเจน คือ ชุดเจ้าสาวจะเป็นเดรสสีขาวยาวต่างกัน เพียงลวดลาย เห็นได้ว่าชุดเจ้าสาวสีขาวนั้นมีการใช้สีนี้มาตั้งแต่ช่วงรัตนโกสินทร์ตอนกลางแล้ว แต่โดยรวมการ

แต่งกายในงานแต่งงานของไทยเน้นการสวมเสื้อผ้าที่มีสีสันลักษณะของลวดลายหรือการใช้ผ้าสีต่าง ๆ ก็จะพัฒนาไปตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไปอย่างการเข้ามาของวัฒนธรรมชาติตะวันตก

2. การใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพ

2.1 การใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพของจีน

ในส่วนของพิธีงานศพของจีน Long Xiaotian (2558) กล่าวว่าตั้งแต่สมัยโบราณผู้คนให้ความสำคัญกับ “ความตาย” เป็นอย่างมากและเชื่อว่า “ผู้ที่รักษาสุขภาพให้ดีไม่เพียงพอที่จะเป็นเรื่องใหญ่ แต่ความตายสามารถเป็นเรื่องใหญ่ได้” และคนจีนยังมีความเชื่อเกี่ยวกับสีที่สื่อถึงงานศพ Tan Miao (2558) กล่าวว่าในประเทศจีนสีขาวเป็นสีต้องห้ามพื้นฐานอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความตาย ระบบธาตุทั้งห้าของจีนจะเชื่อมโยงสีขาวกับฤดูใบไม้ร่วงเข้าด้วยกัน ในสมัยโบราณนักโทษมักถูกประหารชีวิตในช่วงฤดูใบไม้ร่วง ดังนั้นสีขาวจึงเป็นสัญลักษณ์ของความตายและงานศพ ด้วยเหตุนี้สีขาวได้กลายเป็นสีของเสื้อผ้าไว้ทุกข์แบบจีนโบราณ แม้ว่าการประกอบพิธีศพของชาวจีนในปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่ใช้การเผาแทนการฝังอันเป็นธรรมเนียมดั้งเดิม แต่ก็ยังรักษาสีดำอันเป็นสัญลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไว้ คือ การประกอบพิธีฝังศพ ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่แสดงให้บรรพบุรุษรับรู้ถึงความกตัญญูของลูกหลานที่มีต่อผู้ตาย ปัจจุบันพิธีฝังศพได้มีการเปลี่ยนแปลงไป และลดรูปแบบพิธีกรรมและขั้นตอนที่สลับซับซ้อนจากในอดีตตามกาลเวลาและสภาพเศรษฐกิจ รวมถึงการผสมกลมกลืนและกระแสของวัฒนธรรมตะวันตกที่ส่งผลให้การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากการเล็งเห็นถึงความสำคัญและเข้าใจในความหมายที่ลึกซึ้งในการประกอบพิธีกรรมดังกล่าวก็ลดน้อยลง

ผู้วิจัยพบว่าในซีรีส์เรื่อง “ร้อยรักปักดวงใจ” และซีรีส์เรื่อง “สวัสดีใจแอน” มีฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1.1 การแต่งกายของเครือญาติในงานศพผ่านซีรีส์จีน

ซีรีส์เรื่องร้อยรักปักดวงใจ ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติ ซึ่งเป็นฉากงานศพของแม่ของหลัวหยวนเหนียง ภรรยาเอกของพ่อหลัวสื่ออี่เหนียง และฉากงานศพของท่านแม่เล็ก แม่ของหลัวเอ้อเหนียง ภรรยาคนที่สองของพ่อหลัวสื่ออี่เหนียง โดยการแต่งกายของหลัวสื่ออี่เหนียง บรรดาลูกชาย ลูกสาว และลูกเขยต่างสวมชุดผ้าดิบสีขาวล้วนคลุมด้วยชุดกระสอบ

ซีรีส์เรื่องสวัสดีใจแอน ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติอยู่ในฉากงานศพของพ่อฟิโอน่าที่เป็นเจ้าของบริษัทตระกูลเพย ภรรยาของผู้ตายสวมเสื้อสีดำกระโปรงสีดำ ลูกสาวฟิโอน่าสวมชุดเดรสสีดำ ทั้งภรรยาและลูกสาวมีการติดดอกไม้สีขาวไว้ที่อกด้านซ้าย และซื้อเฉียวอันเพื่อนของฟิโอน่าสวมเสื้อสีดำกางเกงขายาวสีดำ ภายในงานมีการจัดที่สุสานฝังศพ

2.1.2 การแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงานในงานศพผ่านซีรีส์จีน

ซีรีส์เรื่องร้อยรักปักดวงใจ ไม่ได้ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน

ซีรีส์เรื่องสวัสดีใจแอน ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน ภายในงานส่วนใหญ่เป็นพนักงานในบริษัท ซึ่งผู้ชายจะสวมชุดสูทสีดำ ส่วนผู้หญิงจะสวมเสื้อกับกระโปรงสีดำ และมีการติดดอกไม้สีขาวไว้ที่อกด้านซ้าย

จากฉากที่กล่าวมาข้างต้น ซีรีส์เรื่อง “ร้อยรักปักดวงใจ” และ “สวัสดีใจแอน” จะเห็นได้ว่า การแต่งกายของทั้งเครือญาติของผู้ตายและผู้ที่มาร่วมงานในงานศพหรือประเพณีไว้อาลัย ปรากฏการใช้สีขาวและสีดำ ซึ่งเรื่อง “ร้อยรักปักดวงใจ” ที่อยู่ในช่วงสมัยราชวงศ์หมิง ผู้ที่เป็นเครือญาติที่มีความใกล้ชิดกับผู้ตายจะสวมชุดไว้อาลัยที่เป็นด้ายดิบสีขาวคลุมทับด้วยชุดที่ตัดเย็บด้วยผ้าดิบหรือผ้ากระสอบ แต่เรื่อง “สวัสดีใจแอน” ที่อยู่ในสมัยปัจจุบัน การแต่งกายไว้อาลัยจะเน้นที่ชุดสีดำเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง แม้กระทั่งผู้ร่วมงานโดยทั่วไปก็จะสวมชุดสีดำ ผู้ชายส่วนใหญ่จะสวมชุดสูทสีดำล้วน ผู้หญิงจะสวมชุดเดรสหรือสวมเสื้อกับกางเกงสีดำ ทั้งเครือญาติและผู้ร่วมงานมีการติดดอกไม้สีขาวไว้ที่อกด้านซ้าย

2.2 การใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพของไทย

พิธีงานศพก็เป็นสิ่งที่คนไทยเราให้ความสำคัญเช่นกัน ธรรมพร สุขมี (2559) ได้กล่าวว่าชีวิตของมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีมาตลอดช่วงชีวิต งานศพจึงเป็นประเพณีความตายที่มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนานในชีวิตของมนุษย์ ตั้งแต่แรกเกิด แก่ เจ็บ ตาย และเป็นหนึ่งในพิธีสำคัญของชีวิตมนุษย์เมื่อสิ้นลมหายใจ เพื่อทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ภัสน์วิจิ ศรีสุวรรณ (2557) ได้มีการกล่าวถึงการไปงานศพ ควรมีการเตรียมตัวให้พร้อม เช่น การแต่งกายด้วยชุดสุภาพ ในกรณีไปงานศพของคนต่างศาสนาหรือคนต่างถิ่น ควรศึกษาพิธีการล่วงหน้า และเฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา (2553) ได้มีการกล่าวถึงการใช้สีในการไปร่วมพิธีงานศพ ว่าคนไทยในสมัยโบราณจะมีการแต่งกายไว้อาลัยโดยใช้เสื้อผ้าที่มีสีต่างกัน ตามลำดับของวัยของเครือญาติและความเคารพนับถือ สีที่ใช้มีอยู่หลายสีคือ สีดำ สีขาว และสีม่วงแก่หรือน้ำเงินแก่ ตามธรรมเนียมถือว่าผู้ที่แต่งกายสีดำจะต้องเป็นผู้ที่อายุมากกว่าผู้ตาย สีขาวจะต้องเป็นผู้ที่อายุน้อยกว่าผู้ตาย ส่วนสีม่วงแก่หรือน้ำเงินแก่นั้นเป็นสีที่ใช้ได้ทั่วไป สำหรับผู้ที่ไม่ใช่ญาติของผู้ตาย แต่มีการยกเว้นในบางกรณี อย่างในปัจจุบันได้ถือว่า การแต่งกายสีดำเป็นสีไว้อาลัยโดยทั่วไป ชาติชัย อนุกุล (2552) กล่าวว่าเมื่อก่อนคนไทยนุ่งผ้าสีขาวและสีอื่น ๆ ไปงานศพเพียงจะนิยมเฉพาะสีดำในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม แนวคิดชุดดำของไทยนำไปได้รับอิทธิพลจากตะวันตกด้วยเพราะงานศพเมื่อก่อนค่อนข้างครึกครื้น สีเสื้อก็ได้แค่เคร่งครัดว่าต้องเป็นสีขาวล้วน ดำล้วน ซึ่งจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันสีที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นเพียงแคสีขาวและสีดำ

ผู้วิจัยพบว่าในละครไทยเรื่อง “กรงกรรม” และเรื่อง “สุสานคนเป็น” มีฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีศพ โดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.2.1 การแต่งกายของเครือญาติในงานศพผ่านละครไทย

ละครเรื่องกรงกรรม ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติ ซึ่งมีฉากงานศพอยู่ 3 ฉาก ในฉากแรกเป็นงานศพของแม่เรณู ตั้งสวดศพที่บ้าน 3 วัน ลูกทั้ง 5 คน ต่างสวมชุดขาวดำ โดยลูกชายคนโตสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ ลูกชายคนรองสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ ส่วนลูกสาวอีก 3 คน นั่นคือ พี่สายทอง เรณูและวรรณ จะสวมเสื้อสีขาว ผ้าถุงดำลายขาว ตลอดงานศพจนถึงวันเผาทุกคนต่างใส่เหมือนเดิม ส่วนญาติพี่น้องคนอื่น ๆ ที่ในเรื่องกล่าวถึงก็จะมีทั้งสวมเสื้อสีขาวและสีดำ ฉากถัดมาเป็นฉากงานศพของหลักแข็ง (เฮียแข็ง) เป็นมะเร็งปอดระยะสุดท้ายตั้งสวดศพที่วัดสวดศพแบบไทย 7 วัน โดยนางย้อย ผู้เป็นภรรยา ผู้ตายสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ และลูก 4 คน ได้แก่ ประสงค์ (อาตง) กมล (อาซา) มงคล (อาสี) ทั้ง 3 คนสวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวกางเกงสีดำและผูกเนคไทสีดำเหมือนกับ ปฐม (อาไข่) (ตามมาร่วมงานที่หลังไม่ได้เห็นถึง

การร่วมงานศพ) ส่วนนางแย้ม (น้องของย้อย) สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ สะใภ้ทั้ง 2 คน อย่างเรณูและพิไลสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ **ฉากที่ 3** งานศพของมงคล (อาสี่) ที่จมน้ำตายตั้งสวดศพที่วัด 7 วัน ย้อย ผู้เป็นแม่สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ พี่ชายทั้ง 3 คน สวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวสีขาวกางเกงสีดำและผูกเนคไทสีดำเหมือนกัน พี่สะใภ้ 2 คน เรณูสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ พิไลสวมชุดเดรสสีดำ

ละครเรื่องสุสานคนเป็น ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของเครือญาติ ซึ่งมีฉากงานศพอยู่ 3 ฉาก ได้แก่ **ฉากแรก**งานศพของล้นทมในครั้งแรกตั้งสวดที่วัด ชีพ ผู้เป็นสามีสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ อุษา (หลานสาวของสามีเก่าล้นทม) ในวันแรกสวมเสื้อผ้าจากที่ทำงานไม่ได้เปลี่ยนเป็นเสื้อแขนยาวสีน้ำเงินกระโปรงสีชมพูอ่อน หลังจากนั้นก็จะเปลี่ยนเป็นชุดเดรสสีดำ **ฉากถัดมา**เป็นการตายครั้งที่ 2 ของล้นทม อุบัติเหตุทางรถยนต์พิสิสวดศพตั้งที่สุสานในบ้านเรือนไทยของตัวเองตลอดจนเผาศพที่วัด ชีพสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ อุษา (หลานสาวของสามีเก่าล้นทม) สวมชุดเดรสสีดำ **ฉากที่ 3** งานศพของเรวัตีสวดศพที่วัด นฤมล พี่สาวของรสสุคนธ์ซึ่งเป็นภรรยาของเรวัตีสวมชุดเดรสสีดำ ลูกชายของเรวัตี 2 คน หนุ่ยกับโหม่งสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ น้ำหวานสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ รสสุคนธ์สวมชุดเดรสสีดำ

2.2.2 การแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงานในงานศพผ่านละครไทย

ละครเรื่องกรรมกรรม ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน ซึ่งมีฉากงานศพอยู่ 3 ฉาก โดย**ฉากแรก**เป็นงานศพของแม่เรณู ผู้หญิงในงานส่วนใหญ่สวมเสื้อสีขาวผ้าถุงสีดำ ส่วนคนที่มาร่วมงานอื่น ๆ ก็จะมีทั้งสวมเสื้อสีดำและสีขาว **ฉากถัดมา**เป็นฉากงานศพของหลักเซ้ง (เฮียเซ้ง) บุญปลุกกับป้อม (เด็กรับใช้ในบ้าน) สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ มาลาสวมชุดเดรสสีดำและคนในงานส่วนใหญ่สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ มีเสื้อสีดำบ้าง **ฉากที่ 3** งานศพของมงคล (อาสี่) วรรณาสวมชุดเดรสสีดำ บุญปลุกกับป้อม (เด็กรับใช้ในบ้าน) สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ มาลาสวมชุดเดรสสีดำ กลุ่มเพื่อนของอาสี่สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ และผู้ที่มาร่วมงานคนอื่น ๆ มีทั้งสวมเสื้อสีดำและสีขาว

ละครเรื่องสุสานคนเป็น ปรากฏฉากที่สะท้อนให้เห็นถึงสีของเครื่องแต่งกายของผู้ที่มาร่วมงาน ซึ่งมีฉากงานศพอยู่ 3 ฉาก โดย**ฉากแรก**งานศพของล้นทมในครั้งแรก ธารินทร์ (คู่รักของอุษา) สวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ ป้าหวาน (คนรับใช้ประจำตัวของล้นทม) สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ รสสุคนธ์ (หลานสาวป้าหวาน) สวมชุดเดรสสีดำ หมอฝัน (พ่อของธารินทร์) สวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ ต้อยติ่ง (หลานของหมอฝัน) สวมเสื้อสีขาวกระโปรงสีดำ คนรับใช้ในบ้านของล้นทมผู้หญิง สวาท จ้มลิ้ม ยาใจ สวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ คนรับใช้ในบ้านของล้นทมผู้ชาย ลุงฉ่ำสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ สมพรกับวิเวกสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ ทนายไกรศรสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีดำสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ คนในงานส่วนใหญ่สวมชุดสีดำหรือชุดเดรสสีดำ หลังจากนั้นในฉากผ่านไป 3-4 วัน ก็จะเห็นตัวละครใส่เสื้อสีดำหรือสีขาว สลับกันไปบ้างแต่ก็จะมีแค่ 2 สีนี้ **ฉากถัดมา**เป็นการตายครั้งที่ 2 ของล้นทม ซึ่งตัวละครข้างต้นต่างก็สวมเสื้อผ้าสีเดิม และ**ฉากที่ 3** งานศพของ เรวัตี ชีพสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ คนรับใช้ในบ้านของล้นทมผู้หญิง สวาท จ้มลิ้ม ยาใจสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ คนรับใช้ในบ้านของล้นทมผู้ชาย ลุงฉ่ำสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ สมพรกับวิเวกสวมเสื้อสีขาวกางเกงสีดำ คนในงานสวมเสื้อสีดำกางเกงสีดำ เสื้อสีขาวกางเกงสีดำ

จากฉากที่กล่าวมาข้างต้น ละครเรื่อง “กรงกรรม” และ “สุสานคนเป็น” จะเห็นการแต่งกายของทั้งเครื่องญาติของผู้ตายและผู้ที่มีมาร่วมงานในงานศพหรือประเพณีไว้ทุกข์ สีของเครื่องแต่งกายที่เห็นได้ชัดอยู่ 2 สี นั่นคือสีดำและสีขาว โดยที่แต่เดิมนั้นสีที่ใช้มีอยู่หลายสีต่างกันและยังให้ความหมายได้อีกด้วย แต่จากการยกกรณีศึกษาตัวอย่างจากละครทั้ง 2 เรื่อง “กรงกรรม” และเรื่อง “สุสานคนเป็น” ไม่ได้ถ่ายทอดแสดงให้เห็นถึงนัยยะความหมายของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเครื่องญาติผู้ตายหรือผู้ร่วมงานมากนัก ส่วนใหญ่จะแต่งกายเพียงใช้แค่ 2 สีเท่านั้น โดยที่อาจไม่ได้แฝงนัยยะความหมายของการเป็นอะไรกับผู้ตายลงไปด้วย

ความเหมือนต่างทางวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทย

สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพระหว่างจีน-ไทยในจุดที่เหมือนกัน คือ การใช้สีดำกับสีขาว และมีนัยยะความหมายที่ใกล้เคียงกัน คือ ความโศกเศร้า ความอาลัยอาวรณ์ การให้เกียรติผู้ตาย และแสดงความเคารพต่อผู้ตายรวมถึงครอบครัวของผู้ตาย ปัจจุบันพิธีงานศพจีนมีการเปลี่ยนแปลงในส่วนของสีเสื้อผ้าที่ใช้ในการเข้าร่วมงานศพจากเดิมที่เป็นชุดด้ายดิบสีขาวคลุมด้วยชุดกระสอบ ซึ่งคนจีนเชื่อว่าใส่ไว้เพื่อป้องกันวิญญาณระหว่างทำพิธีเดินข้ามสะพานไปส่งดวงวิญญาณ ผ้าดิบคนจีนเชื่อว่าเป็นผ้าที่มีเนื้อบริสุทธิ์ เปรียบได้กับความรักอันบริสุทธิ์ที่บุตรภรรยาต่อลูกหลาน ปัจจุบันส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงจะนิยมสวมชุดสีดำ คนจีนเชื่อว่าสีดำเป็นสีที่แสดงถึงความเคร่งขรึมและความสุขุม เป็นความเชื่อที่ได้สืบทอดมาตั้งแต่ในสมัยโบราณว่าสีดำเป็นสีแห่งการเซ่นไหว้ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับคนในสมัยโบราณ ผู้คนจึงมักเลือกสีดำที่ให้ความรู้สึกน่าเคารพยำเกรง และในปัจจุบันเสื้อผ้าสีดำยังคงเป็นตัวเลือกแรกสำหรับผู้ที่ไปร่วมงานในโอกาสสำคัญอีกด้วย และสำหรับพิธีงานศพไทยได้ถือว่าสีดำเป็นสีไว้ทุกข์ เริ่มนิยมใช้สีดำในสมัยของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ซึ่งเห็นได้ชัดอยู่ 2 สี คือสีดำกับสีขาว โดยที่อาจไม่ได้แฝงนัยยะความหมายของการเป็นอะไรกับผู้ตายลงไปด้วย สีดำหมายถึง ความตาย ได้พิภพ (นรก) ความโศกเศร้า และสีขาวหมายถึง ความบริสุทธิ์ผุดผ่อง ความดีงาม ความสงบ สีขาวที่ใช้ในการไว้ทุกข์จะเป็นสีที่แสดงถึงความรักและความอาลัย การไปร่วมงานศพนั้นไม่นิยมแต่งกายสีอื่น เพราะจะดูเป็นการไม่ให้เกียรติแก่ผู้ตายได้ แต่ในบางกรณีก็อาจมีข้อยกเว้น อย่างเคยมีการจัดงานศพโดยมีการระบุมงานให้ใส่ชุดสีชมพูหรือสีอื่น ๆ เหตุผลเนื่องจากเป็นสีที่ผู้ตายชอบหรือเจ้าภาพของงานไม่อยากให้ทุกคนมัวแต่โศกเศร้า

และในจุดที่ต่างกัน คือ สีขาวผ้าด้ายดิบของจีนจะให้นัยยะความหมายว่ามีความสัมพันธ์กับผู้ตายอย่างไร ในพิธีงานศพจีนในสมัยก่อนจะมีการแต่งกายไว้ทุกข์โดยสวมใส่ชุดด้ายดิบที่เป็นสีขาวคลุมด้วยชุดกระสอบ เพราะคนจีนมีความเชื่อว่าสีขาวเป็นสัญลักษณ์ของความตาย เสื้อผ้าไว้ทุกข์ในสมัยก่อนจึงเป็นชุดสีขาว สมาชิกในครอบครัวของผู้ตายจึงต้องสวมชุดไว้ทุกข์สีขาวและตั้งห้องไว้ทุกข์สีขาวสำหรับผู้ตาย ดังนั้นในสมัยก่อนการเลือกชุดสำหรับเข้าร่วมงานศพ จึงเลือกใช้สีขาวเป็นหลัก และชุดผ้าดิบสีขาวล้วนคลุมด้วยชุดกระสอบ นอกจากจะสื่อถึงความกตัญญูแล้ว ยังสื่อถึงการจัดระเบียบสังคมตามคติจีนในระดับเครือญาติ อย่างการบอกเพศ รุ่น ลำดับชั้นเครือญาติ แต่ในพิธีงานศพของไทยโดยแต่เดิมนั้นสีที่ใช้มีอยู่หลายสีต่างกันและยังให้ความหมายได้อีกด้วย การแต่งกายไปงานศพแบ่งเป็นหลายแบบ ตามอายุและความเกี่ยวข้องกับผู้ตาย โดยกำหนดจากการใช้สีเสื้อผ้าต่างกัน 3 สี คือ สีดำ สีขาว และสีม่วงแก่หรือสีน้ำเงินแก่ สีดำสำหรับผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีอายุแก่กว่าผู้ตาย สีขาวสำหรับผู้เยาว์หรือผู้ที่มีอายุอ่อนกว่าผู้ตาย และสีม่วงแก่หรือน้ำเงินแก่สำหรับผู้ที่มีได้

เป็นญาติเกี่ยวข้องกับผู้ตายแต่ประการใด เสื้อขาวกางเกงดำสำหรับมิตรสหายที่สนิทกับผู้ตาย ซึ่งเราสามารถรู้ได้ว่าผู้ร่วมงานเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้ตายอย่างไรและทำให้ผู้ที่จะไปงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับลำดับเครือญาติหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับตนเอง เพื่อที่จะได้แต่งกายสีให้ถูกต้อง ถ้าผู้ใดแต่งสีและอธิบายไม่ได้ก็มักจะถูกดูหมิ่นว่าเป็นผู้ไม่มีความรู้แม้เรื่องเลือดเนื้อของตนเอง แต่งานศพของไทยที่มีการใช้เสื้อผ้าทั้งสีดำและสีขาว เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาสีดำและสีขาวจะไม่ได้ให้ความหมายที่สื่อถึงความสัมพันธ์ของเครือญาติหรือช่วงอายุ ความหมายนัยยะเชิงความสัมพันธ์ที่มีสีเป็นตัวบ่งบอกได้นั้นอาจจะหลงลืมกันไป

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาและวิเคราะห์การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากละครซีรีส์จำนวน 8 เรื่องพบว่า การใช้สีของเครื่องแต่งกายแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการการใช้สีผ่านเครื่องแต่งกาย ในงานพิธีแต่งงานของจีนจากเรื่อง “ทุกชาติภพกระดุกดงมา” ที่อยู่ในช่วงสมัยราชวงศ์ถัง ปรากฏสีของเครื่องแต่งกายของคู่บ่าวสาวเป็นชุดสีแดง มีการปักดิ้นทองลายมงคลที่สะท้อนมาจากความคิด ความเชื่อและวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นสิ่งที่ได้สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เปรียบเสมือนจิตวิญญาณของชาวจีนที่อยู่ร่วมกับวัฒนธรรมประเพณี ของชาวจีนมาเป็นเวลานาน แต่ในงานพิธีแต่งงานของไทยจากเรื่อง “มาลัยสามชาย” ที่อยู่ในช่วงสมัยของรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาล ที่ 7 จะเห็นการแต่งกายที่เป็นแบบไทยในช่วงรัชสมัยนั้น สีที่ใช้ในส่วนของผู้ชายจะเป็นสีขาว สีดำ สีน้ำตาล และสีเทา ในส่วนของผู้หญิงจะเน้นการใช้สีสันทันอ่อนช้อยมาก สีชมพู สีฟ้า สีเหลือง สีครีม สีเขียว สีม่วง และสีน้ำเงิน ไม่มีการเลือกใช้สีในงานแต่งงานที่กำหนดตายตัว

ในงานพิธีแต่งงานของจีนจากเรื่อง “ป่วนรักงานแต่งทิพย์” ซึ่งอยู่ในสมัยปัจจุบัน สีของชุดแต่งงานมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบตะวันตกมากขึ้น โดยเจ้าบ่าวสวมเสื้อเชิ้ตด้านในสีขาวสูทนอกสีดำกางเกงสีดำ ส่วนเจ้าสาวสวมชุดเดรสสีขาว นับว่าเป็นสีชุดที่นิยมใช้กันแพร่หลายในงานแต่งงานในปัจจุบัน ซึ่งจะมีความแตกต่างกับในสมัยก่อนที่มีการใช้ชุดแต่งงานที่มีสีแดงเป็นหลัก ในส่วนของเครือญาติและผู้ร่วมงานผู้ชายส่วนใหญ่สวมชุดสูทสีดำ ผู้หญิงสวมทั้งชุดที่มีสีสดใสและชุดสีเรียบ ๆ และในงานแต่งงานของไทยจากเรื่อง “แหวนดอกไม้” ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้สีของเครื่องแต่งกายมากนัก เพราะการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานแต่งงานของไทยมีการใช้สีที่หลากหลายโดยเน้นปัจจัยหรือความสำคัญเฉพาะตัวของงานแต่งงานนั้น ๆ เช่น สีที่เลือกในงานอาจมาจากความชอบของคู่บ่าวสาวหรืออิมงานที่ได้รับบุสิชุดเครื่องแต่งกายในการร่วมงาน หรือเป็นความคิดความเชื่อส่วนบุคคล หรือเกี่ยวกับเรื่องของวัฒนธรรมในผู้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่เป็นปัจจัยในการเลือกสีของเครื่องแต่งกาย

การใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพของจีนจากเรื่อง “ร้อยรักปักดวงใจ” ที่อยู่ในราชวงศ์หมิง จะเห็นได้ว่าการใช้สีของเครื่องแต่งกายจะใช้เป็นชุดผ้าดิบสีขาวล้วนคลุมด้วยชุดกระสอบ สมาชิกในครอบครัวของผู้ตายต้องสวมชุดไว้ทุกข์ที่เป็นสีขาว โดยชุดผ้าดิบสีขาวล้วนยังสื่อถึงการจัดระเบียบสังคมตามคติจีนในระดับเครือญาติ แต่จากซีรีส์เรื่อง “สวีสวีใจแฉ่น” ที่อยู่ในสมัยปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงการใช้สีของเครื่องแต่งกาย สีของเสื้อผ้ามีการเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อน จากเดิมที่มีการสวมชุดผ้าดิบสีขาวล้วนคลุมด้วยชุดกระสอบ แต่ในปัจจุบันได้มีการสวมชุดที่เป็นแบบตะวันตกมากขึ้น จะเห็นได้จากเครือญาติและผู้ที่มา

ร่วมงานมีการแต่งกายด้วยชุดสีที่มีความสุภาพอย่างสีดำ และการใช้สีของเครื่องแต่งกายในพิธีงานศพของไทย จากเรื่อง “กรรมกรรม” และเรื่อง “สุสานคนเป็น” จะเห็นได้ว่าการใช้สีของเครื่องแต่งกายไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลง การใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีศพยังคงเหมือนเดิม คือ การใช้สีดำและสีขาว เพียงแต่ไม่สามารถให้ความหมายที่สื่อถึงความสัมพันธ์ของเครือญาติหรือช่วงอายุ ความหมายนัยยะเชิงความสัมพันธ์ที่มีสีเป็นตัวบ่งบอกได้ ซึ่งเมื่อมองในเรื่องของความสะกดนั้นการเลือกใช้สีดำหรือสีขาวในการไปงานศพจะค่อนข้างสะกดกว่า แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเรามองในด้านวัฒนธรรมการเลือกใช้สีของเครื่องแต่งกายแบบแต่เดิมนั้นก็ควรค่าแก่การให้ความสำคัญเช่นกัน และในการแต่งกายไว้ทุกข์อย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น นอกจากจะเป็นการให้เกียรติผู้เสียชีวิตแล้ว ยังถือเป็นการให้เกียรติตัวเองที่ได้ปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสมตามประเพณีนิยม

อย่างไรก็ตามบนพื้นฐานของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งไทยและจีนต่างให้ความสำคัญกับการใช้สีในงานพิธีแต่งงานและพิธีงานศพ ซึ่งเป็นพิธีที่ทั้งสองประเทศให้ความสำคัญกับเรื่องของการเลือกใช้สีในงานพิธี สิ่งนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเพิ่มความเข้าใจในความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรมระหว่างของจีน-ไทยได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมการใช้สีของเครื่องแต่งกายในงานพิธีระหว่างจีน-ไทยผ่านละครซีรีส์ ควรมีการศึกษาจากหลาย ๆ เรื่องที่อยู่ในปีที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้เห็นพัฒนาการของสีที่มีการเปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกกร สุขศิริวัฒนโรจน์. (2558). *ความเชื่อเรื่องสีแดงของชาวจีน*. (ปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- เขมกร เนตรทิวกกร. (2557). *การเพิ่มรูปแบบของการจัดงานแต่งงานของโรงแรมแม่น้ำ รามาดาพลาซ่า*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสยาม.
- เฉลิมชัย สุวรรณวัฒนา. (2553). *สีในวัฒนธรรมคติความเชื่อของไทย*. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชาติชาย อนุกุล. (2552). *วัฒนธรรมการใช้สีในสังคมไทย*. วารสารวิชาการวไลยอลงกรณ์, (4)2: 34.
- ณัฐนา นวลยัง. (2559). *เครื่องแต่งกายที่เป็นสัญลักษณ์ในงานทัศนศิลป์ไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544-2557*. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิณณา อุดม. (2560). *การออกแบบชุดเจ้าสาวจากผ้าทอเกาะยอลายราชวัตรด้วยเทคนิคเลเซอร์คัท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพมหานคร.
- ธรรมพร สุขมี. 2559. *ประเพณีงานศพ: กระบวนการกลายเป็นสินค้าภายใต้กระแสบริโภคนิยม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- รัชฎาพร พงษ์ราย. (2560). *วิวาท*. (ปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, นครปฐม.

รัตนา จันทรรสารโสภณ และ กิตติกา กรชาลกุล. (2564). ชุดที่เพื่อกับวิวัฒนาการการแต่งกายของชาวจีน.

วารสารวิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน, (8)1: 73.

ศิริรัตน์ บุญสำอาง, สุกัญญา อุดแก้วและภาณุวัฒน์ สกุลสืบ. (2563). การศึกษารูปแบบประกอบของพิธีกรรมในพิธีแต่งงานของชาวปกากะญอหมู่บ้านสันโป่ง ตำบลเสริมกลาง อำเภอสว่างงาม จังหวัดลำปาง.

วารสารมังรายสาร สถาบันภาษาและวัฒนธรรมนานาชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, (8)1:15

胡玉华. 中国丧服尚白礼俗[J]. 清华大学. 寻根, 2007, (02): 1-3.

龙晓添. 丧礼的服色[J]. 广西师范大学. 文史知识, 2015, (07): 1-7.

罗娟·吴亦苇. 中国服饰色彩的符号作用[J]. 南昌航空大学, 广西轻工业. 2010, 26(10): 1-2.

谭苗. 颜色中的文化差异——中、越、泰基本颜色的象征意义对比研究[J]. 桂林理工大学外国语学院, 2015, 28(16): 193-194.

孙希如. 汉族丧服色彩的民俗学研究——以浙江省金华市寺平村丧服色彩民俗为例 [D]. 浙江: 浙江师范大学, 2012.

张思远. 服饰色彩研究[D]. 河北: 河北大学, 2008.

Author (1) Information (第一作者信息)

	Name and Surname (姓名): TANAPORN THAMMACHOTHANG
	Highest Education (最高学历): Bachelor of Arts (B.A.)
	University or Agency (任职院校或单位): Prince of Songkla University, Hat Yai Campus
	Field of Expertise (专业领域): Chinese
	Address (地址): Prince of Songkla University, Hat Yai Campus 15 Kanchanawanich Rd. Kor Hong, Hat Yai, Songkhla Thailand 90110

Author (2) Information (第二作者信息)

	Name and Surname (姓名): YONRADEE WIWATTANAPORN
	Highest Education (最高学历): Bachelor of Arts (B.A.)
	University or Agency (任职院校或单位): Prince of Songkla University, Hat Yai Campus
	Field of Expertise (专业领域): Chinese
	Address (地址): Prince of Songkla University, Hat Yai Campus 15 Kanchanawanich Rd. Kor Hong, Hat Yai, Songkhla Thailand 90110

Author (3) Information (第三作者信息)

	Name and Surname (姓名) : ONKANYA ROJANAWANICHKIJ
	Highest Education (最高学历) : Doctor of Literature
	University or Agency (任职院校或单位) : Prince of Songkla University, Hat Yai Campus
	Field of Expertise (专业领域) : Chinese
	Address (地址) : Prince of Songkla University, Hat Yai Campus 15 Kanchanawanich Rd. Kor Hong, Hat Yai, Songkhla Thailand 90110

